

llengua: «lo qui *edifica*, o mana *edificar*: aedificator; *edificar* o manar *edificar*: aedifico», OPou (*ThPu.*, 3).

DERIV.: *Edificador*. *Edificació* [1398, Metge]; *edificable*; *edificament*; *edificant* [Eiximenis, o. c.]; *edificatiu*; *edificatori*. *Desedificar*; *desedificació*. *Reedificar*, -able, -ació, -ador.

Edicle o *edicul* («l'arner és un *edicul* per a les arnes i seguers») o *edicula*. *Edil* [Belv. 1803], pres del ll. *edilis*, anomenat així perquè, entre altres funcions, cutava de la conservació dels temples, anomenats *aedes* per excel·lència, en llatí; *edilitat* [1803]; *edilici*.

Edifici [Llull, *CostTort.*, Eiximenis], pres del ll. *aedificium* id.: «mestre de traçar *edificis*: architectus», OPou (*ThPu.*, 164); a Mall. se sent vulgarment com a femení (a causa de la pron. -isi dels abstractes femenins com *brutícia*, *durícia*, *clarícia*): «un *edifisi* que no és molt *alta*» anoto a Valldemossa, 1964.

Editar, *editor*, *editorial*, V. *edició* *Edogoniàcies*, V. *edema* *Edra*, V. *heura*

EDREDÓ, del fr. *édredon* id., pres del suec *eider-dun* 'plomissol de l'èider, espècie d'ànec salvatge dels climes boreals', compost d'*eider* i *dun* 'plomissol'. □ 1.ª doc.: 1868, *SLitCosta*. Ja en la forma moderna. No obstant recordo que era encara general de dir *edredon* fins cap a 1925.

Edrera, V. *heura* i *erb* *Edrerar*, V. *erb*

EDRI eiv., 'espècie de canya de tronc estriat', de l'àr. *'itriya* 'fideu'. □ 1.ª doc.: c. 1880, *DAG*.

Que registra en la forma *édril* «feHa, espècie d'albó». Aquest -l ha de ser un afegit secundari com el de les formes *sítíl* o *còssíl*. El Glossari de la *Guia de Ibiza* de PzCabr., de 1909, recull «*edri*: mecha de cañavana»; *AlcM*, la mateixa forma (*édri*) explicant «planta de l'espècie *Tbapsia gragánica*, de tronc un poc estriat, fulles llustroses bi- o tripinnades, flors grogues, fruit estriat i escotat; forma una espiga semblant a la de la canyamussa, però amb el cor filamentós, i serveix per a encendre cigars i pipes». El mot àrabic en el seu sentit propi de 'fideus' va passar al port. *aletria* i al cast. regional *ALETRIA*, avui usual a Múrcia. En àrab es troba ja en l'antic diccionari de l'oriental Djauharí (a. 1002), veg. *DCEC* (1, 108). L'accentuació discrepant es deu haver de comprendre com a resultant en castellà d'adaptació a la terminació dels adjectius femenins en -iya, o *nisbes*. D'altra banda el català vulgar eivissenc redueix a -i els mots en -ia àton. Potser *Biniatria*, indret a la costa mall. (Alcúdia, Masc. 6E8).

Edro, V. *erb* *Eduable*, *educador*, *educació*, *educand*, *educar*, *educat*, *educatiu*, V. *dur* *Educció*, *eductiu*, *eduir*, V. *dur* *Edulcoració*, *edulcorar*, V. *dolç* *Efar*, *efatiu*, *efatus*, V. *afable*

EFEBUS, pres del ll. *ephēbus* 'adolescent', i aquest, del gr. *ἐφηβος* id., derivat de *ἔβη* 'joventut'. □ 1.ª doc.: *efebo*, 1868, *SLitCosta*.

Efecte, *efectisme*, *efectista*, *efectiu*, *efectivament*, *efectivitat*, *efectual*, *efectuar*, V. *fer*

Efedràcies, derivat del gr. *ἔφεδρα* nom d'una espècie d'arbust («sorte de prèle»), pròpiament 'acció d'asseure' o 'implantar-se damunt quelcom'.

Efèlide, V. *beli* *Efemèrides*, V. *efimer* *Efeminació*, *efeminador*, *efeminament*, *efeminar*, *efeminat*, V. *fembra* *Eferent*, V. *preferir* *Efervescència*, *efervescent*, V. *fervor* *Eficaç*, *eficàcia*, *eficiència*, *eficient*, V. *fer* *Efigie*, V. *tingir*

EFÍMER, pres del gr. *ἐφήμερος* 'que només dura un dia, efímer', derivat de *ἡμέρα* 'dia'. □ 1.ª doc.: princ. S. xv, StVicentF: «Febre --- apellada *affimera*: és una febra que aquell dia que comença, aquell dia feneix» (*Serm.* 1, 222). També apareix en alguns textos medicals des de c. 1500, no en els diccionaris, fins al nostre temps, i encara llavors, només 1868, *SLitCosta*: «*efimera* f. med. Febra que dura no més un dia». Però ja Verdaguer i altres escr. Renaix. ho aplicaren a durades de totes menes. El mot es ressentí de la seva entrada primerenca en el nostre món medical, per tant amb la pronúncia pre-eràsmica del grec, en què la η es confonia amb la i (cf. fr. *éphémère*).

DERIV.: *Efemèrides* f. pl. 'llibre en què es relaten fets quotidians', pres del ll. *ephemēris*, -erīdis, gr. *ἐφημερίς*, -lōs, 'diari, memorial diari' [1803, Belv.] aplicat especialment a col·leccions de fets històrics registrats dia per dia, i almanacs astronòmics de caràcter així mateix cronològic, doble acc. ja registrada per Belv. (el *DTo.*, 1647, devia ja voler registrar aquest mot, segons la definició que en dona, però el confon amb *efimera*). Les llengües modernes prengueren el mot com a «plural tantum», però més tard se n'extragué raonablement un singular *efemèride* 'nota en què es recorda un fet memorable esdevingut en tal dia', innovació que els puristes castellans rebutjaren amb malaguanyada tenacitat; amb raó el *DFa*. els negà la seva adhesió, reconeixent-la com a acceptable; d'ací arriba a significar el fet mateix memorable: «las donas sabian lo nombre d'individuos de cada familia --- que sempre coincidía ab alguna *efemèride* casolana», Pons i Massaveu (*Colla del Carrer*, § 1, p. 9).

Altres cpr. de *ἡμέρα* 'dia': *hemeroteca*, 'biblioteca de diaris', format amb *θήκη* 'dipòsit'.

Eflorescència, *eflorescent*, V. *flor* *Efluència*, *efluent*, *efluvi*, *efluxió*, V. *fluir* *Efracció*, V. *fracció* *Efugi*, V. *fugir* *Efusió*, *efusiu*, *efusivitat*, V. *fondre* *Ega*, V. *egua* *Egestat*, V. *indigent*

ÈGIDA, pres del ll. *aegis*, -īdis, id., i aquest, del gr. *αἴγίς*, -lōs (acusatiu *αἰγίδα*), derivat de *αἴξ*, *αἰγός*, 'cabra', perquè l'ègida o escut de Zeus es va fer amb la pell de la cabra Amaltea. □ 1.ª doc.: Lab. 1839.

EGIPCIAC, i després *abciac*, finalment *ATZIAC*. pres del ll. *aegyptiacus* 'egipci', que a l'Edat Mitjana s'aplicava a certs dies de l'any considerats infausts o